

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg. Medarb.: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

«St. Olav» utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften. «St. Olav»s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat 30487. — «St. Olav»s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5, I, er åpen hver dag kl. 10—3. Onsdag lukket. Utbetalinger kun tirsdag kl. 1—2.

INNHold: Hs. hellighet pavens opprop til bønn for fred. — Til den hellige Cecilia. — Bønn - for alle uskyldige barns skyld. — Kirkens hellige sakramenter. — Fra «gammelkirken» i Grong. — Jul. — Bispebesøk. — Stor kirkefest i København. — Fru Josefa Pettersen 80 år. — Bokanmeldelse. — Herhjemme. — Bøker inngått til redaksjonen.

Hs. hellighet pavens opprop til bønn for fred.

Det vil være kjent av alle at Vi, da en ny og forferdelig krig begynte å herje i hele Europa, ikke lot noe uforsøkt, som vår ansvarsbevissthet over for den oss av Gud betrodde oppgave og vår faderlige kjærlighet til alle mennesker påla oss. Og Vi gjorde dette ikke alene for å få gjenopprettet den rettfærdige samfunnsorden der, hvor nå all harmoni er forstyrret, men også for i så høy grad som mulig å la guddommelig trøst og menneskelig hjelp komme dem til gode, som krigens redsler har tilføyet lidelser og smerte.

Da nu allikevel denne fryktelige krig så langt fra tar av, men tvert om fortsetter om mulig grusommere enn før og med sin larm synes å overdøve vår røst som fredsmegler, vil Vi vende oss — med skjelvende men dog tillitsfullt sinn — til «miskunns Fader og all trøsts Gud» (2. Kor. 1, 3) for å-bønnfalle ham om å sende menneskeslekten bedre tider. Han alene kan jo bøye menneskenes vilje og styre foreteelsenes forløp etter sitt forgoðtbefinnende. Men da Vi vet at når våre bønner forener seg med våre barns bønner blir de enn kraftigere vil Vi nå, på samme måte som Vi i mai måned, kalte alle troende, den gang særlig barna, til Guds Moders alter for å nedbe hjelp fra himlen, forordne at over den hele verden skal førstkommende 24. november offentlige bønner forene seg med våre. Og Vi håper at alle Kirkens barn med iver og glede vil slutte opp om dette vårt ønske og danne som et umåtelig kor, som vil stige opp mot de himmelske sfærer og tilvende oss den guddommelige nåde og den guddommelige miskunn. Men Vi håper også — fordi det har så stor betydning — at botens gjerninger vil følges med bønnene, så at menneskenes liv må bedres og bli mer i overensstemmelse med kristen lov og kristen moral. Både den guddommelige rettfærd og den guddommelige miskunn krever dette for at det skal bli rådet bot på de nåværende trengsler og kommende vansker.

Til den hellige Cecilia.

(Minnedag: 22. november)

En verden av skjønnhet til Herrens pris er tonenes veld i Guds Kirke. De løfter på ferden til paradiset vår sjel over døgnlivets virke. Deg, Sankta Cecilia, glemmer vi ei — ditt navn gjennom seklene klirrer. Med Gregor den store du viste oss vei, der bønner får tonenes vinger.	I templet på Sion til harpenes klang lød Davids velsignede salmer. De tolket Guds kallen og sjelens trang med farver og gull som ei falmer. Du gikk gjennom trengslens tunge strid, du jomfru og martyrer rene, men alltid du sang med din stemme blid om lykken ved Gud å tjene.	Nu synger du med i det store kor, du Kirkens trofaste datter, i helligdommen hvor Herren bor, hvis herlighet ingen fatter. Cecilia, husk i din forbønn hvor hvis hjerte for Kirken brenner. Så nynnnes i sorgen og gleden her den lovsang som aldri ender.
---	---	---

K. KJELSTRUP.

Intet er mer egnet til å formilde og takkes den guddommelige majestet enn det Eukaristiske offer ved hvilket selve menneskehetens Frelser «på alle steder blir ofret og framført som en ren offergave» (Malakias 1, 11). Derfor ønsker Vi at på den offentlige bønnedag alle prester framfører fromt og verdig det hel. messeoffer sammen med Oss, som da selv vil feire messen på den hl. Peters grav i den Vatikanske basilika. Og Vi forordner på eget initiativ og i kraft av Vår Apostoliske Autoritet at alle prester, som den 24. november må lese messen for folket, framfører den etter Vår mening. Også alle andre prester, både av sekular og regular klerus, må vite at de gjør oss en stor glede, når de på denne søndag feirer messen idet de forener sin mening med vår mening for å nedkalle Guds miskunn.

Og vår mening er denne:

at ved de eukaristiske ofre, som over hele verden hvert minutt av denne dag vil bli ført fram for den evige Fader, vil alle troende som har mistet sitt liv på grunn av krigen oppnå den evige hvile — vil alle de, som er landflyktige eller flyktninger eller farer vill i fremmede og ukjente strøk, er i fangenskap eller på annen måte lider sorg og smerte under krigens redsler, bli styrket av himmelsk trøst og kraft. Og ikke minst: at en sann fred, etter at orden er blitt gjenopprettet i rettferd og ro falt over sinnene under den kristne kjærlighets innflytelse, må forene alle folkeslag av menneskeslektens store familie i broderskap og gjengi dem arbeidsgleden og velferden.

Gitt i Rom ved den hl. Peter 27. oktober, på Kristi Kongefest 1941 i vårt pontifikats annet år.

Pius P. P. XII.

Bønn - for alle uskyldige barns skyld.

For alle spebarns skyld, Gud, — disse som tenker
 likeså hvitt som puten de ligger på —
 for de smås skyld som begynner å rope på far og
 mor —
 for deres skyld som tar de første vakkende skritt —
 for de større barns skyld, de som tar til å ane litt
 forskjell på godt og ondt —
 for hin barnemartyrskares skyld, som for Jesu skyld
 led døden under Herodes, og for deres skyld som
 er døde i samme alder —
 for andre døde barns skyld — de som fikk dåpens
 nåde —
 for de smås skyld som ikke fikk denne gave —
 for de barns skyld som døde før de så dagens lys —
 for de smås skyld man lettsindig nektet livet, få timer
 dager, uker eller måneder etter deres undfangelse —
 for de barns skyld som ikke falt i svære synder —
 for deres skyld som falt og reiste seg —
 for deres skyld som strir og strir mot det onde —
 for deres skyld som har god vilje, men av sine fore-
 satte er uriktig ledet —
 for de store barns skyld som bevisst eller ubevisst
 ønsker den skranke fjernet som skiller dem fra
 den hellige, universelle kirke, deres evige, gode
 mor —
 for alle deres skyld som har et barnlig sinn —
 end krigen, la våpnene smies om til arbeidsredskaper
 og gi oss din fred!
 Du rette far for alle som er barn i himlen og på
 jorden, hør denne bønn!

M. M. M—d.

Kirkens hellige sakramenter.

Dåpen er det første sakrament som et menneske
 mottar, og etter apostlens utsagn iklær den oss Jesus
 Kristus. Den er et bad som gjengir sjelens dens
 opprinnelige kraft og renser oss ut fra den smerte
 hvorunder vi er født, slik at vi med renere hender
 og renere sinn kan møte livets vansker fordi vår
 vilje har fått mulighet for å være og forbli god om
 enn menneskelig skrøpeligheit ofte leder oss vill.
 Dåpens muligheter forblir dypt forankret i sjelivet

og danner grobunnen for vår kristne holdning over-
 for livets foreteelser.

Botens sakrament trer til med sin støttende kraft.
 Med himmelsk klokskap har Kirken henlagt skrifte-
 målets begynnelse til den alder, hvor barnet meget
 vel kan skjelve mellom godt og ondt: i og med det
 syvende år vet det hva synd vil si. Uansett religiøs
 innstilling ellers har alle mennesker, også de store
 tenkere, ned gjennom tidene vært enig i at botens

sakrament er en av de sterkeste bolverk mot lastens angrep. Rousseau utbryter således: «Hvor ofte har ikke skriftemålet ført en katolikk til fast beslutning om å gjøre sine feil gode igjen og søke å unngå dem for fremtiden!» Og selv Voltaire skriver: «Skriftemålet er fortreffelig som tøyse for lidenskapene — vel egnet til å stemme hatefulle hjerter forsonlige.» Hadde vi ikke skriftemålet ville mangen en synder drives til fortvilelse: til hvem skulle han vel gå for å finne forståelse, gode råd og trøst? Det er ikke alltid man kan stole på sine venners uhildede dømmekraft og ennå mindre på deres taushet, men til Guds tjenere i Kirken kan man ha den fulle tillit og hos dem vinner angerfulle sinn sin uskyldighet og renhet tilbake, sin fred og dermed sin sanne livslykke.

Og hva boten skjenker tilegnes i sin fulle styrke gjennom *det aller helligste sakrament*: altrets dyrebare klenodie, Herren og Frelseren selv. Det var under et kveldsmåltid at eukaristien ble innstiftet — et måltid, som begynte som en hverdagslig foreteelse og ble til velsignelse og næring ned gjennom alle tider for hver den som tror. Det var menneskets daglige spise som ble helliget — det daglige brød som alltid er en Guds gave om vi enn ikke alltid husker å takke for det. Og det var hele menneskeslekten som derved ble forenet til en stor familie med en ny kjærlighetens lov som veileder bort fra hat og fiendskap. Men først og sist er altrets sakrament Guds Sønn selv, som antar en synlig og dog usynlig skikkelse for oss — «ordet» som blir kjød og derefter også en del av oss. Under brødets form forener guddommelig kraft seg med våre skrøpelige krefter og den nektes heller ikke barna — Kirken etterlever helt ut sin Herres og stifters påminnelse om å la også de små barn komme til ham. Som den gir alle ennå en åndelig velsignelse med på veien gjennom *Fermingens* sakrament.

Som en indre støttstav styrkes sjelen ved denne Guds gave til sin livsvei, til å kunne ville og gjøre det som er rett for Herren, til å handle og vente, kjempe og tåle etter Guds vilje og med det samme sinnelag som var hans Sønn, da han vandret på jorden.

Men Kirken trenger også tjenere, som lever *helt* for dens virke blant menneskeheten — uten jordiske bånd av noen art, uten ektefelle eller barn men med alle mennesker som likeberettiget til deres omsorg. I *prestevigslens* sakrament mottar de kalte det hellige og evige Guds stempel på å være hans utvalgte blant jordens barn. I deres vilje preges det dypest inn og der brenner det ut all fristelsenes ild så Guds bildet stadig trer klarere og skjønnere og renere fram, lutret i prestevigslens alltid arbeidende smeltdigel.

Men Kirken har ikke glemt at det var Gud Herren selv som instiftet det første ekteskap på jorden og ga det sin velsignelse — derfor helliger den også livets dypeste og innerligste forbindelse mellom to mennesker gjennom *ekteskapets* sakrament. Det er kristendommen, som har hevet ekteskapet ut over dets jordbundethet og skjenket det evighetsmål og

evighetsverdi, og med sin velsignelse følger derfor Kirken mann og hustru, hjemmet og barna og peker stadig hen på den stund da løfter om *evig* trofasthet ble gitt og tatt imot. Den gjør ekteskapet til et hellig mysterium og forlener det derved med en kraft, som står som prøve i motgangens og vanskenes stund, så disse bare fører mann og hustru enn innerligere sammen i kampen for det gode, sanne og skjønnes bevarer og framgang tross alt. Men derfor må kirken også håndheve sitt evighetsstempels gyldighet om enn menneskelig skrøpeligheit til tider kan gjøre opprør mot det. Den klippegrunn et katolsk ekteskap bygges på kan ikke rokkes — den er en del av Kirkens egen klippe og ikke underkastet tidens lover og onde makter, som forgjeves løper storm imot den.

Og ved gravens port møtes vi av Kirkens opphøyde og trøstefulle sakrament: *den siste olje*. Igjen om alle tider har ærbødighet omgitt de dødes gravferd, men det er kristendommens innsats at den forbereder sjelen for sin siste reise slik at dens angst og uro stilner og den i fred kan gå over tersklen. Med dåpens vann vigsles sjelen ved dens inntreden i jordens verden — med oljens korstegn helliges den til sin overgang til de himmelske boliger og vandre ved Kirkens hånd over grensen, hvor Frelseren selv ikke mer skjuler seg i sitt mystiske jordiske legem men trer oss imøte i sin forklarte og oppstandne herlighet.

Fra vugge til grav er vår hellige Kirke alltid rede, alltid tjenende mennesker med sin kraft, sine sakramenter, sin forkynnelse, sin liturgi. Mørket om den kan aldri slukke dens lys — kulden utenom den aldri dempe dens varme. Med sin kjærlighet kaller den på vår tro og vårt håp fordi vi vet at

dens Herre, som aldri er borte,
beskytter sin Kirke på jord.

Fra „gammelkirken“ i Grong.

Det er nå nesten 70 år siden at «gammelkirken» i Grong ble revet og den nåværende kirke oppført. Man fant ved denne leilighet spor og rester etter en ennå eldre kirke, sannsynligvis den eldste i Grong. Det var dog ikke så stort et funn at man derav kunne slutte seg til hvorledes den hadde sett ut — derimot er det oppbevart to gotiske billedhuggerarbeider fra 1200 årene av jomfru Maria og Hellig Olav, som må være skåret av dyktige kunstnere i Trondheim på Håkon Håkonssøns og Magnus Lagabøters tid.

St. Olav er framstillet sittende på en kort putebelagt benk eller trone, med venstre hånd foran brystet — høyre hånd er tapt, men i den har han holdt sitt helgenattribut øksen eller sitt kongelige scepter. Kronen på kongens hode er sterkt beskadiget, men ansiktet med dets uttrykk kav høyhet og kongelig verdighet, det bølgende hår og kraftige skjegg er vel bevart. Over hans skuldre ligger en kappe som fortil samles om knærne og danner rike og dype folder om bena. Statuen som er 1,20 meter

høy, har vært bemalt slik som treskulpturen i middelalderen for det meste var, med farger på krittbunn, men der er nå bare rester igjen av denne fargeprakt.

Madonnastatuen er mere ødelagt enn Olavsstatuen, men særlig interessant, fordi den viser kunstnerisk sammenheng med en rekke trønderiske billedhuggerarbeider, som alle har slektskap med den unggotiske kunst i England, særlig i Westminster og Lincoln i 2. halvdel av 1200-årene. Maria er framstillet tronende, og på hennes venstre kne sitter Jessubarnet halvt vendt mot moren. Marias holdning er mindre stiv, mere ledig enn Olavsskikkelsen. Hennes åsyn er ikke lenger preget av det høye alvor som der er over Olavs trekk, men belives av et lite smil, det berømte «gotiske smil» som gjør madonnaen til den stolte lykkelige mor, så menneskelig og naturlig, i motsetning til den eldre framstilling av himmeldronningen i opphøyet fjernhet og utilnærmelighet.

Tvers over korbuen i våre gamle kirker lå gjerne en tverrhjelke, hvorpå en korsfestelsesframstilling var oppstillet; hvis da ikke krusifiket blev hengt opp på veggen over korbuen. Det er antagelig fra en sådan oppstilling, den stammer den korsfestelsesgruppe som er blitt opphengt i koret til venstre for kirkens alter. Det er meget prisverdig at der blir tatt vare på denne korsfestelsesgruppe.

Til høyre for altaret er på korets bakvegg opphengt et altarskap fra senmiddelalderen, kanskje fra tiden omkring 1500. Også dette minnesmerke fra den katolske tid har inntil fornylig vært gjemt og glemt, men er nå heldigvis kommen til ære igjen.

Skapet med de fem helgeninnefigurer kan ikke i kunstnerisk henseende måle seg med korsfestelsesgruppen eller de to statuer av Olav og Madonna. Hovedinteressen ved skapet er knyttet til den kirkehistoriske side av helgentalget. Det er så vidt jeg kjenner til det eneste sted her nordenfjells at vi har bevart en framstilling av Sta. Birgitta, den store svenske helgeninne, som spilte en meget stor rolle i de nordiske land mot middelalderens slutning.

I historisk henseende, helt bortsett fra den kunstneriske side, er dog det merkeligste stykke kirkeutstyr fra Grongkirken er lite krusifiks med Kristusfiguren iført en fotsid kjortel med lange ermer. Det er ganske forskjellig fra andre korsfestelsesframstillinger i norske kirker, og det eneste kjente eksempel på at vi her i landet har hatt avbildninger av det berømte undergjørende krusifiks i Lucca i Italia. Fra våre naboland kjennes dog tre lignende, og fra andre europeiske land en rekke slike. Saken forholder seg nemlig så, at der i byen Lucca fantes et eldgammelt krusifiks som hadde ry for å være en undergjørende helligdom, og derfor ble ettergjort, visstnok i håp om at etterbildningene skulle få noe av de samme helbredende egenskaper som originalen i Italia. Man kopierte krusifikset i Lucca så godt det lot seg gjøre, og disse kopier fikk derved det høyst alderdommelige stilpreg.

Kristusfiguren på krusifikset fra Grong er bare 37 cm. høy, framstilt som stående i fullt oppreist stilling på et skrått fotbrett, med armene rett utstrakt til sidene, altså ikke hengende, døende på korset, men levende og med gyllen kongekrone, ikke med tornekrone på hodet. Den langermede, fotside røde kjortel er om livet sammen-

holdt ved et gyllent belte som har en eiendommelig formet knute midt foran og langt nedhengende ender.

Originalarbeidet i Lucca bærer navn av Volto Santo som betyr «det hellige ansikt», og valfartene til Lucca for Volto Santos skyld var så tallrike, at der skal ha vært halvhundre hospitser og herberger i og ved byen for å ta imot den veldige strøm av pilegrimer. Både keisere og paver tok del i valfartene, og Knyttingsagaen beretter, at den danske konge Erik Eiegod på sin pilegrimsreise i året 1098 opprettet en stiftelse i Lucca for de nordiske pilegrimer til Volto Santo.

Legendene om dette undergjørende krusifiks beretter, at det var et verk av rådsheren Nicodemus, som vi kjenner fra evangeliene. Han fikk en åpenbaring i drømme, at han skulle gå til Kedrons dal og felle det skjønneste cedertre og derav danne et bilde av Frelseren. Da Nicodemus hadde tildannet hele figuren med unntagelse av ansiktet, fikk han på ny et drømmesyn, hvori han så Frelseren stige ned med sine engler for å tildanne «det hellige ansikt». Etter en ny åpenbaring rant Nicodemus i en hule i Kedrons dal det kors, hvorpå Kristus hadde lidd døden. Til dette kors festet han så den ferdigtildannede cedertresfigur av den korsfestede og for dette krusifiks innrettet han et tabernakel i hulen.

Først mange århundrer etter kommer krusifikset til Lucca, atter igjen ved en rekke drømmeåpenbaringer og underfulle hendelser. Legendene utmaler hvordan krusifikset ble ført over havet fra Det hellige land til Italia på et skip uten seil og uten mannskap. Denne begivenhet henføres til året 742 eller 782, men sikre opplysninger om krusifikset i Lucca har vi først fra en noe senere tid.

Rundt om i landene året man Volto Santo i særskilte kapeller og mange steds ble der laget etterbildninger, som gjerne gikk under navn av «Sankt Hjælper», nesten som om korsets hjelpende og frelsende evne på en mystisk måte personifiseres til en helgen. Og hvor de fromme legender slutter og den offisielle kirkelige oppfatning stanser, der begynner den frodig skapende folkefantasi å dikte videre.

Men det kan vi til slutning notere at dette krusifiks fra Grong kirke som nå er i Videnskapsselskapets Oldsaksamling, det lå i en kiste med stumper og stykker av ødelagt kirkeutstyr under prekestolen i gamlekirken, og ble funnet av Karl Rygh, da kirken for 60 år siden sto til nedfals. Han reddet det i 1874. Også et røkelseskar, dessverre ramponert, kom fra kirken til odsaksamlingen kort etter. Senere de to nevnte statuer.

Jul.

Det lakker til jul, hvorfor St. Vinsensforeningen ber alle om som før å sende en skjerv til fattige til jul til sogneprestene i St. Olav eller St. Hallvard — eller adr. St. Olavs eksp.

ST. VINSENSFORENINGEN,

Bispebesøk.

I St. Franciskus-Xaver menigheten i Arendal.

Vi her i Arendal har i lang tid med glede og forventning sett hen til 10. november for på denne dag skulle jo vår biskop komme og meddele fermingens hellige sakrament.

Og dagen kom. Været var ikke nettopp så strålende — storm og slud, men hvem tenkte vel på det når det var fest i kirken? Festen begynte i øvrig allerede kl. 8, da to små gutter under messen som hs. høyærv. biskopen feiret mottok sin første hl. kommunion. Sogneprest Bergwitz holdt en kort men vakker preken over dagens evangelium.

Til høymessen var kirken fylt til siste plass da biskopen holdt sitt inntog, omgitt av ministrantene i høytidelig prosesjon. Til stede var også pater Boers fra Kristiansand. Etter den hl. messe som ble frambåret av sognepresten holdt biskopen, stående i koret i sitt vakre biskopelige ornat, dagens festpreken, som jo særlig var rettet til de 7 fermlinger, hvoriblant to unge konvertiter, om dette store sakraments betydning. Om den styrke og kraft man her får til å bekjenne og leve etter sin tro. Om kjærlighetens ild, som vår Frelser har brakt til jorden og som ved den Hellige Ånds nåde på en særlig måte blir gitt oss i fermingens sakrament. Han minnet om hvor gjennomglødet de første kristne var av denne ild som brente i deres sjel, de som under så store lidelser ga sitt liv for Kristus. Denne ild har til alle tider brent i kristne hjerter, selvom der jo har vært stunder hvor de kristnes liv har vært preget av slapphet og likegyldighet. Ilden er jo til for å brenne, og kjærligheten til Gud må alltid brenne i våre hjerter, ikke bare på høytidsdager i kirken men også i hverdagslivet. En kristen må føle det som sin oppgave å være med på å kristne verden. Tro er når alt kommer til alt ikke noe, som går i arv fra slektledd til slektledd — vi må selv hver enkelt av oss tilkjempe oss den.

Etter prekenen fornyet de unge høytidelig sine dåpsløfter og så fulgte de hellige seremonier som hører til fermingen. Det var en stor og gripende stund, da fermingene, en for en, knelte ned for biskopen, og ved Guds tjeners hånd ble salvet og påtrykt den Hellig Ånds stempel. Høytideligheten i kirken avsluttedes med salmen «Fast skal min dåpspakt evig stå».

Etterpå samledes vi alle i et av skoleværelsene, hvor biskopen hilste på menigheten. Sognepresten takket biskopen og uttalte sin glede over å se ham hos oss. Hr. Sørensen sen. leste opp et poetisk hyldningsdikt til biskopen, som takket ham hjertelig. Deretter henvendte han seg igjen til fermingene med noen gode ord, som sluttet med at han ba dem følge de evige stjerner — våre trosprinsipper — den katolske Kirkes lære. Biskopen henvendte også noe nord til fadderne idet han minnet dem om sine nye plikter.

Det var andakt kl. 5 med preken av pater Boers om livet hinsides. Våre tanker ble da vendt mot dem som er gått foran oss — den store hvite flokken om Guds trone, og deretter mot dem som ennå må lide i renselses-

steder om vår forening med deres sjeler i de helliges samfunn. — En vakker og alvorlig preken. —

Mandag kl. 4 holdt pater Boers, til vår glede, et møte for de herværende tertiærer i den hl. Frans av Assisi's 3dje orden. Flere av den øvrige menighet var også til stede. Pateren talte om enfoldighetens ånd — det hellige evangeliske enfold som den hl. Frans i så høy grad var besjelet av. De «fattige i ånden» var jo også de første Vår Herre selv nevnte i sine salighetsprisninger. Vi nåtidsmennesker i vår urolige og opprevne tid, med alle våre krav til livet med hensyn til bekvemmelighet og komfort, vi har ikke så lett for å forstå middelalderens mennesker og den beundring og kjærlighet de nærer til den hl. Frans. Men også i våre dager finnes der mennesker som på det dypeste blir grepet av denne helgens liv, han som virkelig leve et evangeliet, og som forsøker å tilegne oss denne fattigdom i ånden, denne hjertets sanne enfoldighet som absolutt ikke har noe med ufornuft eller dumhet å gjøre. Vi kan være mere enkle, mere naturlige, slå mere av på våre krav om timelige fordeler, særlig i disse tider, vi må ikke nøye oss med å holde drømmende betraktninger over evangeliet, men virkelig leve et åndens liv — et overnaturlig naturlig liv. — Etter de vanlige bønner meddeltes den sakramentale velsignelse. Birgittaforeningen hadde deretter en liten, enkel tilstelning, hvor vi hadde den glede å ha hos oss, vår biskop, pater Boers og sognepresten foruten de unge som nylig ble fermet. Det var en riktig hyggelig fest, hvor vi sikkert følte noe av det som vår sogneprest så vakkert ga uttrykk for, da han talte til oss om det åndelige slektskapsbånd hvormed ferminger og fadder er forbundet. Stadig i årenes løp har jo de unge og nye konvertitter i vår menighet mottatt fermingens hl. sakrament og de eldre i menigheten etter tur stått faddere. På den måten blir der jo et usynlig men sterkt bånd mellom den yngre den eldre generasjon.

Den hyggelige lille fest avsluttedes tidlig på grunn av mørket — men det lyse minnet lever.

E. K. N.

I Kristiansand.

Søndag 17. nov. var en merkedag for St. Ansgars menighet. Vi hadde da besøk av vår overhyrde, biskop Mangers som på denne dag skulle meddele fermingens sakrament til 4 av menighetens medlemmer. Høymessen ble celebrert av biskopen, assistert av sognepresten pater Boers og kapellane pastor Hogenes.

I sin preken framholdt biskopen særlig nødvendigheten av å være aktive katolske kristne med den Helligånds bistand, som de på denne dag ville motta i fermingens sakrament. Og kjempe som Kristi stridsmenn i Kristi hær som de nå var blitt innlemmet i. Både messen og talen ble fulgt med stor interesse av alle tilstedeværende, deriblant også mange anderledes troende. Høytideligheten ble avsluttet med avsyngelsen av «Fast skal min dåpspakt evig stå».

Etter aftenandakten var det selskapeleg samvær for menigheten på sogneprestens kontor, hvor vi ble benket rundt et festlig kaffebord. Sognepresten ønsket vel møtt og frambar sin egen og menighetens glede og takk over

å ha vår kjære overhyrde iblant oss. Han takket også priorinnen, moder Laurence som var til stede for all omsorg for menighetens beste, og ba samtidig henne bringe denne takk til de øvrige søstre.

Biskopen hilste så på oss og gratulerte fermlingene og la dem på hjertet å holde hva de hadde lovet i dag, å være trofaste riddere hele livet igjennom. Han lykkønsket oss med vår nye sogneprest som allerede hadde vunnet alles hjerter. Samværet fortsatte så med sang og musikk og opplesning av sognepresten som leste opp Bergenshistorier som vakte enorm jubel.

Etter at fedrelandssangen var sunget skiltes vi med ønske om snart å ha vår overhyrde iblant oss igjen.

tz.

Stor kirkefest i København.

Kristi Kongefestens søndag ble en uforglemmelig høytidsdag i den danske katolske Kirke, idet biskop Suhr denne dag vigslende to danske prester. Den hellige handling fant sted i St. Ansgarkirken og de to nye presters navn er *Thorbjørn Møller* og *Olaf Magnussen*.

Pastor Møller var før han begynte sine geistlige studier ansatt i det danske utenriksdepartement, hvor han avbrøt en meget lovende karriere for helt å hellige seg Kirkens tjeneste. I mange år har han hatt sin bopel i et av Københavns fattigste og mest overbefolkede strøk, hvor hans hjem var et lyspunkt i den mørke og trange gates forkomne og triste tilværelse og hvor han utfoldet et velsignelsesrikt virke for å avhjelpe eller iallfall lindre den materielle og åndelige nød. Pastor Møller fortsetter etter sin vigsel dette arbeid i det samme sogn, idet han er ansatt som kapellan ved Rosenkranskirken.

Pastor Olaf Magnussen har hatt sine studieår i Italia hos Salesianerne, og arbeidet ved deres skoler, hvorfra biskop Suhr kalte ham hjem for å bistå pastor Benzon i Brønshøj — ikke minst som medarbeider i «Katholsk Ungdom» og senere i «Katolsk Ugeblad» hvor han navnlig har arbeidet med Vatikanets radio-utsendelser. Etter at pastor Benzon er blitt forflyttet til Sakramentskirken på Nørrebro er pastor Magnussen fortsatt som kapellan hos hans etterfølger i Brønshøj, pastor Knud Ballin.

Prestevigslen formet seg som en gripende og uforglemmelig høytid for alle som overvar den — det skjønne liturgi som er knyttet til denne hellige handling eier jo makt og myndighet som kan hende intet annet på jorden. Dertil kommer at det stilles store forventninger til disse to nye prester ikke minst på grunnlag av deres hidtidige virke. «St. Olav» føyer sine lykkønskninger til alle de andre: *Ad multos annos* —!

Fru Josefa Pettersen 80 år.

En av menighetens eldste medlemmer, fru Josefa Pettersen, kunne den 16. ds. feire sin åttiårige fødselsdag. Fru Pettersen som er født i Halden, har tilbrakt den største del av sitt liv her i Oslo, og er

den av den herværende syforenings damer som har vært lengst i foreningen, og gjennom alle årene har hun aldri spart seg selv når det gjaldt å glede andre — særlig selvfølgelig ved juletid. På sin festdag mottok fru Pettersen mange beviser på den kjærlighet og aktelse hun omfattes med. Måtte hennes livsaften bli lys og god!

Bokanmeldelse.

Hans Fallada: «Hackendahl gir seg ikke». Oversatt av Ursula Krogvig. (Aschehoug & Co.)

Hvis man ønsker å forstå det som skjer nå her i Europa er Falladas bøker et nesten uunnværlig hjelpemiddel. Kan hende særlig den som er utkommet nå i utmerket oversettelse av Ursula Krogvig og som i originalspråket bærer titelen «Der eiserne Gustav». I og for seg er denne tittel meget mer rammende og dyptlodgende enn den norske som bare henspiller på hovedpersonens forhold til omverdenen og til seg selv. På tysk får leserne å vite at det er skjedd noe, som har forvandlet Gustav fra å være et menneske å kjøtt og blod til å bli av det harde jernmetall. Og det er nettopp dette «noe» som boken drar fram og belyser eller rettere sagt: som hver eneste av bokens figurer belyser gjennom sitt personlige forhold til sin tid, sine omgivelser og sine tilskikkelser. Derved rykkes historiske begivenheter helt inn på livet av oss idet de gjenspeiles i en i seg selv helt alminnelig borgerfamilies skjebne — de får perspektiv inn til det felles menneskelige, som ikke kjenner landegrensener eller å vite at det er skjedd noe, som har forvandlet Gustav nasjonalitetsskranker. Og derfor blir gamle Gustav Hackendahls kjøretur til Paris med sin drosje og velbrukte gamp bokens høydepunkt som innprenter dens lære: mennesket som ikke har mistet evnen til å håpe behøver aldri å gi opp og trenger ikke å bli liggende, om det enn faller — fordi han alltid har trodd at det var en mening i å leve, leve videre selv om en ikke alltid hadde det godt».

Og dog er det blitt en trist bok. Hvorfor? Jo, fordi ingen i hele det mylder av levende mennesker finner denne mening med livet som annet enn en skjult drivfjær i sitt indre. Bevisst spiller troen, spiller kristendommen ingen som helst rolle for dem. Og derfor lukker man den med en slik sorgmodig følelse — nettopp fordi Fallada er så stor en kunstner med et så medfølende og forståelsesfullt livssyn etterlater den et tomhetsinntrykk, et inntrykk av all tings forgjengelighet når tilværelsen ene festner seg ved denne jordens foreteelser. Det går så meget verdifullt menneskemateriale i stykker i denne bok fordi ingen griper etter Guds hånd men tror, at skrøpelige hender av kjøtt og blod kan greie alle floker — og det knuses så mange skjebner, fordi mennesker mener at et jerngrep kan holde sammen på det som truer med å rakne. Lest med ettertanke er derfor boken om Jern-Gustav en berikende bok for vår forståelse og livskunnskap — men gladere eller lettere til sinns gjør den oss ikke. Unntatt for så vidt som man blir enn mer takknemmelig for den Guds gave, som den kristne tro er — særlig i vanskelige og tunge tider.

E. D.-V.

Bokken Lasson: «Livet og Lykken». (Gyldendal Norsk Forlag.)

*

Alle vi som med så stor interesse leste det første bind av Bokken Lassons memoirer: «Slik var det den gang —» har med forventning imøtesett fortsettelsen, som foreligger nå med gode og klare illustrasjoner. Skuffet blir vi heller ikke: et klokt menneskes kloke og kjærlige iakttagelser av opplevelser og mennesker kan aldri annet enn kalle på de samme egenskaper hos leserne. At livets gang har ført fru Lasson viden om og i berøring med mange særpregede og intellektuelt høytstående mennesker og ikke minst mange kunstnere gjør ikke boken mindre interessant — men det beste ved den er og blir forfatterinnen egen personlighet og hennes livsanskuelses bærekraft på de kritiske punkter i tilværelsen — og gjennom hele boken lyser det fram at det hun har funnet ialfall har skjenket henne evnen til å elske og takke og til å favne menneskene i forståelse og uten smålig dømme-syke. Vi følger et liv som har vært mangfoldig i sitt ytre forløp og etter hvert blitt samlet til et hele i sitt indre — og man lukker den med et intenst ønske om at den sympatiske forfatterinne må fortsette stadig ad samme utviklingens vei og ikke slå seg til ro før hun er nådd ned til den dypeste klippegrunn for alt s ant åndsliv på jorden. Hun er ialfall inne på den riktige vei og har etter boken å dømme vitalitet nok til ikke å stanse opp før livet selv tar slutt.

E. D.-V.

Hechjemme —

Oslo. St. Elisabethkongregasjonene av St. Olav og St. Halvard hadde felles retreat i Neberggaten 15 den 13., 14. og 15. november under ledelse av pater Lutz. Det var meget godt framme tross mørkleggingen. Emnet «Vokse i troen» ble av pater Lutz i høy grad fengslende og instruktivt utredet. Den påfølgende søndag hadde medlemmene felleskommunion og om aftenen festmøte med stor deltagelse. Kongregasjonens preses mgr. Snoeys var på grunn av sykdom forhindret fra å være til stede. I hans sted møtte pastor Heiss og overbrakte kongregasjonen mgr. Snoeys' hilsninger. Etter avsyngelsen av Elisabethhymnen og etter at prefekten av St. Halvard, fru Noren hadde ønsket velkommen, ble festtalen holdt av pater Nootenbom i anslående ord og vakte stort bifall. Etterpå fikk man fortrinlig sang av fru Schneider akkomp. av pianisten Norheim. Herr Norheim gledet også forsamlingen med sitt vakre spill ved kaffen. Prefekten fru Sundt rettet en spesiell takk til pater Lutz for retreaten. Kongregasjonens eldste medlem, fru Pettersen, som var til stede, ble i anledning sin 80 årige fødselsdag hyldet og overrakt blomster. Festen sluttet i den beste stemning.

K.

Arendal. St. Olavsforbundets lokalforening arrangerte 26. sept. en familieaften for å ha et lite hyggelig samvær med vår trosfelle frk. Sigrid Boe, som nå forlater oss for å bosette seg i Oslo, og med menighetens første sogneprest mgr. Kjelstrup, som vi også hadde den glede å se hos oss før han forlater Sørlandet. Ved bordet talte hr. Sørensen sen. og takket på menighetens vegne varmt mgr. Kjelstrup for det kjærlige arbeid han hadde nedlagt her, et arbeid som ennå bærer frukt i vår menighet. Mgr. Kjelstrup takket i enkle vakre ord og uttalte at han alltid tenkte på Arendals menighet med kjærlighet. For ham var det alltid en glede å komme til oss — ja det å komme til Arendal var for ham som å komme hjem. En liten pike overrakte ham en bukett blomster som et lite bevis for vår hengivenhet. —

Sognepresten pastor Bergwitz talte for frk. Boe og takket henne hjertelig for hva hun hadde vært for vår menighet — for alt hva hun hadde ofret av tid, arbeid og ikke minst av økonomisk hjelp i årenes løp, helt fra den tid, da menigheten besto av to medlemmer. Hun kunne i sannhet kalles menighetens mor. Frk. Boe ble så, ved formannen i St. Birgittaforeningen, fru Ing. Bang, overrakt en vakker sølvvase fra menigheten. Frk. Boe takket beveget pastor Bergwitz for de vakre ord og menigheten for gaven og uttalte at hun håpet enda mange ganger å få besøke oss i den menighet som hun har så kjær. — Lektor Sørensen holdt etter bordet et utmerket foredrag med lysbilder fra en ishavstur. Det var på denne tur at besetningen på D/S Bratvåg den 6. august 1930 fant restene av den forulykkede André-ekspedisjon på Kvitøya — en begivenhet som jo for 10 år siden optok det meste av avisenes spalter. Hr. Rolf Andersen, nestform. i St. Olavsforbundets forening, takket lektoren for det interessante foredrag. Festen fortsatte med muntert og hyggelig samvær. En glede var det, da en del av søstrene og menigheten sang mgr. Kjelstrups siste Olsok-salme til en meget vakker melodi komponert av hr. Ing. Bang.

E. K. N.

Bergen. Søndag 10. november hadde Bergens katolske speiderpiker felleskommunion, og til tross for det forferdelige vær hadde mange funnet veien til kirken. Om aftenen etter andakten var der festmøte, hvor også den nye speiderpikere-direktør, pastor Taxt, kretsjeften for Bergen, samt innbudte speiderpiker var til stede. Møtet, som ble ledet av den katolske speidersjef, frk. Haldis Eriksen, begynte med en høytidelig flaggutfoldelse, en seremoni som virker ganske spesielt gripende nå i disse tider. — Speiderpikene hadde en hyggelig overraskelse på festen, idet pastor Taxt introduserte hr. Lars Eskeland, som hadde bedt om få si noen ord om flagget. Dypt beveget talte han om vårt skjønne flagg. Og han mintes også våre frendefolk, islandingene og færøyingene, som føler seg så sterkt knyttet til oss både hva historie, språk og tankegang angår. Han fortalte flere overbevisende eksempler på det, og ønsket at speiderpikene måtte ha like stor fedrelandskjærlighet som disse våre broderfolk. Det var en opplevelse for speiderpikene å høre ham. Så vekslet programmet med sang, foredrag av Ingeborg Ansteensen om Florence Nightingale og opplesning av Nan Paus Knutsen og Else-Marie Eek-Larsen, og man koset seg ved kaminen med en kopp sjokolade til mørkelosene meldte sin ankomst. Det helt igjennom vellykkede og hyggelige festmøte sluttet med speiderbønnen.

Anonym.

Bøker inngått til redaksjonen.

GYLDENDAL NORSK FORLAG:

Bokken Lasson: «Livet og lykken».

Herman Wildenvey: «En lykkelig tid».

Borghild Krane: «Det var engang en student».

Lalli Løvland: «Det er dyrt å være fattig».

ASCHEHOUG & CO.:

Barbra Ring: «Sånn er Norge».

Andreas Markusson: «Landet og Leia».

Arnulf Øverland: «Ord i alvor til det norske folk».

Henriette Schönberg Erken: «Stekning og bakning uten eller med lite smør og fint hvetemel».

N. W. DAMM & SØN:

Louisa M. Alcott: «Jomfru Jo». Oversatt av Eugenie Winther.

Louis Tracy: «Regnbue-øya». Oversatt av Chr. Poulsen.

Eugenie Winther: «Trollungene». (Nytt opplag.)

James Curwood: «Skattesøkerne».

Redaktør: E. Dithmer-Vanberg.

Thronsen & Co. boktrykkeri, Bernh. Getz gt. 3 - Oslo.